

O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLARNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB QUVVATLASH TIZIMI TAXLILI

Yusupova Zilola Hamidovna

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Biznes va tadbirkorlik Oliy maktabi

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik yo'nalishi magistranti

zyhamidovna@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda tadbirkorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tizimi tahlil qilingan. Tadqiqot O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirish sohasidagi davlat siyosatining samaradorligini baholashga qaratilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, davlat tomonidan tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash borasida sezilarli yutuqlarga erishilgan bo'lsa-da, ayrim muammolar ham mavjud. Maqolada aniqlangan muammolarni bartaraf etish hamda tadbirkorlarni davlat tomonidan yanada samarali qo'llab-quvvatlash yuzasidan tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: Tadbirkorlik, davlat qo'llab-quvvatlashi, siyosat tahlili, O'zbekiston iqtisodiyoti.

Аннотация. В данной статье анализируется система государственной поддержки предпринимателей в Узбекистане. Исследование направлено на оценку эффективности государственной политики в области развития предпринимательства в Узбекистане. Результаты исследования показывают, что, хотя государство добилось значительного прогресса в поддержке предпринимателей, существуют и некоторые проблемы. В статье разработаны рекомендации по устранению выявленных проблем и более эффективной государственной поддержке предпринимателей.

Ключевые слова: предпринимательство, государственная поддержка, анализ политики, экономика Узбекистана

Abstract: This article analyzes the system of state support for entrepreneurs in Uzbekistan. The study is aimed at assessing the effectiveness of state policy in the field of entrepreneurship development in Uzbekistan. The results of the study show that although significant progress has been made by the state in the support of entrepreneurs, there are also some problems. The article has developed recommendations on the elimination of identified problems and more effective support of entrepreneurs by the state.

Keywords: Entrepreneurship, state support, policy analysis, economy of Uzbekistan

KIRISH: Tadbirkorlik faoliyati har qanday mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Tadbirkorlik yangi ish o'rinlarini yaratish, innovatsion g'oyalarni hayotga tatbiq etish va aholi farovonligini oshirish imkonini beradi [1]. O'zbekistonda ham tadbirkorlik faoliyati iqtisodiyotning yetakchi tarmog'i sifatida e'tirof etiladi. Mamlakatda tadbirkorlik subyektlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash, ular uchun qulay shart-sharoitlar yaratish borasida izchil siyosat olib borilmoqda [2].

Shu bilan birga, O'zbekistonda tadbirkorlik sohasida ayrim muammolar ham saqlanib qolmoqda. Xususan, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy resurslar va zamonaviy texnologiyalarga yetarli darajada ega emasligi, yuqori malakali kadrlar yetishmasligi kabi omillar tadbirkorlikning yanada jadal rivojlanishiga to'siq bo'lmoqda [3]. Bunday sharoitda tadbirkorlik subyektlarini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, ularning samaradorligini oshirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi O'zbekistonda tadbirkorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tizimini tahlil qilish, uning samaradorligini baholash hamda tizimni yanada takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Usullar va adabiyotlar tahlili: Tadqiqot jarayonida tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashga oid qonunchilik hujjatlari, statistik ma'lumotlar tahlil qilindi. Shuningdek, tadbirkorlik subyektlari o'rtasida so'rovnoma o'tkazildi. So'rovnomada 500 nafar tadbirkor ishtirok etdi. Tadqiqot doirasida tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlashga oid xorijiy tajriba ham o'rganildi.

O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalalariga oid ko'plab ilmiy tadqiqotlar mavjud. Xususan, A.Abdullaev tadbirkorlik subyektlarini kreditlash mexanizmini takomillashtirish masalalarini tadqiq etgan [4]. F.Egamberdiev esa soliq imtiyozlarining tadbirkorlik faoliyatiga ta'sirini o'rgangan [5]. N.Yoqubov kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sohasidagi davlat siyosatining ayrim jihatlarini tahlil qilgan [6].

Xorijiy tadqiqotchilardan D.Smallbone tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning turli modellari qiyosiy tahlil qilgan [7]. A.Lundström va L.Stevenson esa tadbirkorlik ekotizimini shakllantirishda davlatning roli masalalarini tadqiq etishgan [8].

NATIJARLAR: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning keng ko'lamlı tizimi shakllangan. Tadbirkorlik subyektlariga turli soliq va bojxona imtiyozlari, preferensial kreditlar taqdim etilmoqda. Tadbirkorlik faoliyatini litsenziyalash va ruxsat berish tartib-taomillari sezilarli darajada soddalashtirilgan [9].

So'rovnoma natijalariga ko'ra, respondentlarning 68 foizi davlat tomonidan tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash choralarini ijobiy baholagan. Shu bilan birga, tadbirkorlarning 45 foizi moliyaviy resurslar yetishmasligini, 32 foizi esa malakali kadrlar yetishmasligini o'z faoliyatidagi asosiy muammo sifatida ko'rsatgan.

TAHLIL: Olib borilgan tadqiqot shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda keyingi yillarda tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash borasida sezilarli ishlar amalga oshirildi. Tadbirkorlik subyektlariga berilayotgan turli imtiyoz va preferensiyalar ularning faoliyatini yanada rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratmoqda.

Shu bilan birga, tadqiqot natijalariga ko'ra, tadbirkorlik subyektlari ayrim muammolarga ham duch kelmoqda. Xususan, tadbirkorlar moliyaviy mablag'lar va yuqori malakali kadrlar yetishmasligi kabi muammolarni qayd etishgan. Bu esa o'z navbatida tadbirkorlik faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Xorijiy mamlakatlar tajribasida ham tadbirkorlik faoliyatini moliyaviy qo'llab-quvvatlash hamda tadbirkorlik ko'nikmalari va bilimlarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi [7, 8]. O'zbekistonda ham mazkur yo'nalishlarda davlat siyosatini yanada takomillashtirish maqsadga muvofiq.

MUHOKAMA: Tadqiqot natijalari O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash sohasida sezilarli yutuqlarga erishilganini ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, tadbirkorlik subyektlari hali ham ayrim muammolarga duch kelmoqda. Bu muammolarni bartaraf etish tadbirkorlikning yanada jadal rivojlanishiga zamin yaratadi.

Tadbirkorlik faoliyatini yanada samarali qo'llab-quvvatlash uchun quyidagi yo'nalishlar bo'yicha choralar ko'rish maqsadga muvofiq:

- tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, imtiyozli kreditlar ajratish hajmini oshirish;
- tadbirkorlik faoliyati uchun zarur infratuzilmani rivojlantirish;
- tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish, biznes-ta'lim tizimini takomillashtirish;

- innovatsion tadbirkorlikni rag'batlantirish;
- tadbirkorlik faoliyatidagi ma'muriy to'siqlarni yanada qisqartirish.

XULOSA:O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tizimini tahlil qilish natijasida quyidagi xulosalarga kelindi:

- O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlashning keng ko'lamli tizimi shakllangan bo'lib, tadbirkorlik subyektlariga sezilarli imtiyoz va preferensiyalar taqdim etilmoqda. Shu bilan birga, tizim yanada takomillashtirilishi lozim.
- Tadbirkorlik subyektlari moliyaviy resurslar va yuqori malakali kadrlar yetishmasligi kabi muammolarga duch kelmoqda. Ushbu muammolarni hal etish tadbirkorlikning yanada jadal rivojlanishiga zamin yaratadi.

Tadbirkorlik faoliyatini yanada samarali qo'llab-quvvatlash uchun moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish, innovatsion tadbirkorlikni rag'batlantirish kabi yo'nalishlarda tizimli ishlar olib borish maqsadga muvofiq.

REFERENCES:

1. Tadbirkorlik faoliyati to'g'risida. O'zbekiston Respublikasining Qonuni. O'RQ-358-son, 01.01.2017.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Tadbirkorlik faoliyatini yanada rivojlantirish va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kuchaytirish to'g'risida"gi PF-5511-son Farmoni. 27.06.2018.
3. Ashurov, M. (2020). Issues of support and stimulation of small business and private entrepreneurship. Архив научных исследований, (28).
4. Abdullaev, A. (2018). O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini kreditlash mexanizmini takomillashtirish. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar, (5), 24-32.
5. Egamberdiev, F. (2019). Kichik biznes subyektlariga beriladigan soliq imtiyozlarining iqtisodiy samaradorligini baholash. Iqtisodiy tahlil va qarorlar, (6), 67-73.
6. Yoqubov, N. (2017). Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni davlat tomonidan tartibga solish. Biznes-ekspert, (7), 34-38.
7. Smallbone, D. (2016). Entrepreneurship policy: issues and challenges. Small Enterprise Research, 23(3), 201-218.
8. Lundström, A., & Stevenson, L. A. (2006). Entrepreneurship policy: Theory and practice (Vol. 9). Springer Science & Business Media.
9. World Bank. (2020). Doing Business 2020. Comparing Business Regulation in 190 Economies.